

**PROGRAM RAZVOJA MUZIČKE AKADEMIJE
UNIVERZITETA CRNE GORE
ZA MANDATNI PERIOD 2022 – 2025**

**vanr.prof. Tatjana Krkeljić,
kandidatkinja za dekana**

Poštovane kolegice i kolege,

Uvaženi studenti,

Ukazana mi je čast da vam se kao član kolektiva Muzičke akademije ovom prilikom u kratkom pismenom ekspozeu obratim kako bih vas upoznala sa predlogom Programa razvoja našeg fakulteta za mandatni period od 2022. do 2025. g. u skadu sa objavljenim Konkursom Univerziteta Crne Gore, dana 11. 5. 2022. g. u dnevnom listu „Dan“ za izbor dekana organizacione jedinice, Muzičke akademije.

Program razvoja Muzičke akademije Univerziteta Crne Gore za mandatni period 2022– 2025. godine, zasniva se na nekoliko činjenica koje se tiču nastave, umjetničkih i naučnih istraživanja, međunarodne saradnja i okruženja, kao i organizacije materijalnih i ljudskih resursa:

- Muzička akademija Univerziteta Crne Gore je jedina ustanova visokog muzičkog obrazovanja u Crnoj Gori. Ona školuje gotovo cjelokupni kadar na polju muzičke umjetnosti u Crnoj Gori. Svi profili visoko-obrazovanog kadra u muzici i dalje spadaju u kategoriju profesija koje su tražene (po statistici Zavoda za zapošljavanje Crne Gore), a pojedini profili su deficitarni. Stoga, u predstojećem mandatnom periodu neophodno je obezbijediti kontinuitet u obrazovanju našeg kadra i ostvarivanja misije u kojoj je Muzička akademija u mogućnosti da pruži kvalitetno obrazovanje muzičarima svih profila.
- Muzička akademija Univerziteta Crne Gore treba da se razvija ne samo u nacionalnim granicama, već i osluškajući potrebe regiona, dalje Evrope i svijeta. Diplome Muzičke akademije su prepoznatljive i prolaze procese nostrifikacije širom svijeta bez ikakvih problema. Dalje, studenti iz regiona i Evrope su dugoročno potrebni te naše studijske programe treba učiniti još otvorenijim i ponuditi ih regionalnom i međunarodnom tržištu;
- Muzička akademija zadnjih desetak godina doživljava veliki napredak u internacionalizaciji, međunarodnoj prepoznatljivosti i poziciji, kako zahvaljujući radu predavača tako i angažmanu studenata. Bilježimo brojne nastupe profesora i studenata na koncertima u zemlji i svijetu, učešće međunarodnim naučnim skupovima kao i njihovu

organizaciju, učešće u umjetničkim projektima, studenti su na međunarodnim takmičenjima, a profesori u žirijima. Sama Akademija je postala mjesto gdje se već godinama okupljaju najznačajnija imena regiona i šire. Proteklih godina urađeno je mnogo na mobilnosti profesora i studenata, tokom kojih smo ostvarili odlaznu mobilnost između petnaest i dvadeset posto u svim kategorijama. Učestvujemo u CEEPUS, Erasmus programima, dio smo CEMAN mreže itd.

- Muzička akademija već godinama pokazuje spremnost da aktivno učestvuje u modernizovanju nastavnog procesa, uvodili su se novi studijski program, mijenjali postojeći kroz kreiranje predmeta koji prate zahtjeve tržišta rada i zahtjeve za novim kompetencijama, znanjima i vještinama. Mandatni period donosi novi proces akreditacije i novu mogućnost unapređenja kurikuluma.
- Muzička akademija je u velikoj mjeri do sada imala "student centričan" pristup kako bi se studentima obezbijedila znanja za potrebe uključivanja na tržište rada odnosno tržište znanja. Težilo se najvišim međunarodnim standardima i kako da se studentima svih nivoa studija obezbijede podsticajni uslovi za učenje, istraživanje i praksu. Studentski standard i uslovi studiranja su takođe jedan od bitnih faktora koji su igrali ponekad i odlučujuću ulogu u izboru studenta da svoje školovanje realizuje kod nas.
- U opisu Misije Muzičke akademije kaže se sledeće "Misija Muzičke akademije kao obrazovno umjetničke jedinice je da nastavnim sadržajem, prateći savremene tokove muzičke pedagogije i dostignuća u oblasti muzičke umjetnosti obrazuje mlade i kvalitetne kadrove, sposobne da umjetničkim radom i muzičkim stvaralaštvom pomažu razvoj svoje zemlje i regiona u skladu sa savremenim evropskim trendovima. Misija Muzičke akademije je da širi i unapređuje znanje, učenje i vještine, uz punu otvorenost za saradnju sa sličnim i drugim institucijama i subjektima iz neposrednog i šireg okruženja".

U skladu sa činjenicama gore iznesenim i u skladu sa Misijom Muzičke akademije sada bih prezentovala **Program razvoja Muzičke akademije Univerziteta Crne Gore za mandatni period 2022-2025** sa fokusom na nastavi, umjetničkoj djelatnosti, umjetničkim i naučnim istraživanjima, međunarodnoj saradnji, kao i organizaciji ljudskih i materijalnih resursa.

NASTAVA

U skladu sa prethodnom akreditacijom na Muzičkoj akademiji je za studijsku 2022-2023 godinu zadržan postojeći model studija gdje imamo dva nivoa, osnovne- trogodišnje i master – dvogodišnje studije. Dio predmeta je usklađen sa zahtjevima internacionalizacije Univerziteta i moguće ih je pohađati na engleskom jeziku. Praktična nastava je zastupljena u mjeri u kojoj se kompetencije studenata značajno unapređuju i omogućavaju intenzivniji profesionalni razvoj. Nastavni planovi i programi su kreirani tako da studenti u programima mobilnosti mogu birati predmete koji se podudaraju u procentu ne manjem od 80% od onoga što imaju prijavljeno na matičnoj ustanovi, zbog čega bez problema učestvuju u tim programima, nastavljaju studije pri povratku, a iskustva naših nekadašnjih studenata govore da su naše diplome prepoznatljive kako za nastavak studija, tako i u procesima nostrifikacije u svim zemljama regiona i Evrope. Dosadašnji model studiranja ima značajne pozitivne aspekte ali i ima mjesta i za unapređenje.

Očekuje se predlaganje i usvajanje novog Zakona o visokom obrazovanju koje treba da da smjernice i stvori zakonodavni okvir za novi proces akreditacije koji se može očekivati u dolazećem mandatnom periodu, kao i upis prve generacije studenata u skladu sa novim akreditovanim programima. U brojnim prilikama, formalnim i neformalnim, kroz sjednice Vijeća, Izvještaje o samoevaluaciji, na susretima sa predavačima i sa studentima aktivno su se analizirale prednosti i potencijani propusti programa iz akreditacije 2017. Stoga najavljene izmjene dočekujemo spremno i u nadi da će nova zakonska rješenja omogućiti usavršavanje nastave na umjetničkoj akademiji kakva je Muzička akademija. Sem nekih korekcija na postojećim modulima Izvođačke umjetnosti i Opšta muzička pedagogija, snažno se zalažemo za povratak studijskog programa Kompozicija kao odsjeka bez kojeg je nezamislivo biti posvećen očuvanju i razvoju muzičkog stvaralaštva kod nas. Uočeno je da postojeći nastavni plan ne omogućava na većini predmeta angažovanje mladih saradnika i njihovu potencijalnu profesionalnu profilaciju u univerzitetske predavače. To

se uočava uglavnom na svim predmetima instrumentalne nastave, ali i na nekim od predmeta iz grupe teorijskih predmeta. Ovakva situacija će uskoro doneti neke negativne posledice i fluktuaciju starijeg kadra (bez pokrivenosti nastave mlađim kadrom), kao i veliku opterećenost pojedinih predavača što može uticati na njihov umjetnički i naučni angažman. Dalje, potrebno je sistematizacijom radnih mjesta i izmjenama u planu nastave stvoriti prostor za klavirsku saradnju sa studentima Izvođačkih umjetnosti jer se ovaj nedostatak osjeća kako u nastavi tako i u izvođačkoj praksi naših studenata. Nastaviće se takođe unapređenje nastavne prakse i proširivanje nastavnih baza, kao i nastave na engleskom jeziku na više predmeta, a razmišlja se i o pokretanju programa koji bi u cjelosti bio realizivan na engleskom jeziku s ciljem bolje internacionalizacije Akademije. Dalje, sem izmjena u organizaciji studija, nastavnih planova i angažovanja mladog saradničkog kadra, potrebno je unaprijediti i materijalne resurse Akademij, prvenstveno prostorne, a onda i u pogledu nabavke instrumenata i ostale savremene opreme. U najavi je nastavak izgradnje kompleksa umjetničkih Akademija na Cetinju jer su odgovarajuća sredstva opredeljena kapitalnim budžetom za 2022. Mogućnost nabavke opreme i instrumenata potencijalno leži u pokretanju nekih od međunarodnih projekata u okviru Erasmusa, Horizonta, IPA projekata, programima pomoći institucijama zapadnog Balkana itd...

UMJETNIČKA DJELATNOST

Od svog osnivanja 1980. pa do danas Muzička akademija predstavlja jednu od najvažnijih institucija na muzičkoj sceni Crne Gore koja prezentacijom interesantnih muzičkih programa visokih umjetničkih dometa, studenata i profesora pozicionira našu zemlju kao prepoznatljivu i uporedivu sa drugim evropskim i svjetskim scenama.

Okosnicu umjetničke djelatnosti čine nastupi studenata i profesora u zemlji i inostranstvu, učešće na festivalima, takmičenjima, umjetničkim projektima i drugim manifestacijama. Predavači sa Muzičke akademije zahvaljujući svom ličnom profesionalnom angažmanu iz godine u godinu ostvaruju saradnju sa vrhunskim crnogorskim, evropskim i svjetskim umjetnicima i omogućavaju da se na taj način gradi

mreža u kojoj se stvaraju nove saradnje i projekti na zadovoljstvo studenata, Akademije, Univerziteta i dalje ukupne crnogorske kulturne i stručne javnosti. U sledećem mandatnom periodu planiram da se posvetim i osnivanju alumni kluba naše institucije koja bi pružila i institucionalni okvir u kom bi se okupili brojni istaknuti umjetnici od kojih jedan broj već godinama i decenijama prijateljski pomaže rad i inicijative koje uključuju i našu Akademiju.

Dalje, prethodni period je obilježen pandemijskim uslovima djelovanja koja su umjetničku djelatnost smjestili u neke nove forme prikazivanja, uglavnom digitalnog, online tipa. I dok se život vraća u normalu, prethodni period nam donosi i potrebu za promišljanjem o novim digitalnim formatima u umjetničkoj i koncertnoj djelatnosti. Digitalna tehnologija utiče na način na koji se muzika proizvodi, distribuira, promovira i konzumira, sa posebnim fokusom na promjenjivu prirodu odnosa između umjetnika i publike koju je stvorila nova tehnologija i nedavna pandemija. Muzička akademija može i mora imati svoje mjesto i u tim procesima.

Važna činjenica koja limitira umjetničku djelatnost su svakako i prostorni kapaciteti u kojima Akademija funkcioniše od svog osnivanja. Od neuslovne barake iz 1980, preko zdanja u kojem smo trenutno i privremeno nekih 25 godina u iščekivanju smo izgradnje i preseljenja u prostorije Muzičke akademije u okviru kompleksa umjetničkih Akademija na prostoru nekadašnjeg Oboda. Kapitalnim budžetom za tekuću 2022. predviđen je početak izgradnje i naše zgrade. To nam daje nadu da će u sljedeće tri godine Akademija dobiti daleko bolje uslove kako za realizaciju nastave tako i za umjetničku djelatnost. Projektom je predviđena i izgradnja Koncertne sale sa 150 mjesta i u skladu sa pravilima akustičkog dizajna, čime će se dobiti prostor koji će okupljati umjetnike i društvenu zajednicu u cilju stvaranja, otkrivanja i uživanja u muzici i muzičkim aktivnostima. U svom budućem radu vrlo aktivno ću se zalagati za završetak izgradnje zgrade Akademije. Nakon završetka radova na izgradnji zgrade Akademije slijedeći korak je, kroz međunarodne i domaće projekte, osigurati neophodnu opremu i adekvatno urediti nastavne i umjetničke prostore.

Na Akademiji postoje inicijative za realizaciju novih koncertnih programa u okviru festivala i u saradnji sa drugim festivalima u zemlji i van Crne Gore, Planira se i nastavak predstavljanja nove muzike crnogorskih kompozitora kao konceptualnog imperativa za Muzičku akademiju.

UMJETNIČKA I NAUČNA ISTRAŽIVANJA

Muzička akademija predstavlja najvažniju instituciju na polju naučno-istraživačkog i umjetničko-istraživačkog rada u oblasti muzičke umjetnosti u Crnoj Gori. Naši profesori učestvuju u naučnim projektima u zemlji i van nje, prezentuju rezultate svojih istraživanja na desetinama naučnih konferencija godišnje, a radovi se publikuju i u nekim od najrenomiranijih naučnih časopisa po SCImago listi. Ovi su rezultati utoliko i značajniji ukoliko se uzme u obzir da studije organizovane kod nas od početka osnivanja Akademije pa do danas proizvode kadar sa obrazovno-umjetničkog polja. Jačanje umjetničkih i naučnih istraživanja će u sljedećem mandatnom periodu biti i naš imperativ i naša obaveza. Stvaranje institucionalnog okvira pod krovom akademije koji bi omogućio funkcionisanje svojevrsnog inkubatora ideja, stvaranja mreža sa partnerima kako naučnicima tako i respektabilnim institucijama je jedan od sledećih logičnih koraka. Ciljevi su: olakšati izgradnju kapaciteta u sektoru muzičkog naslijeđa; učiniti podatke iz oblasti crnogorske muzike dostupnim za naučna istraživanja, očuvanje, restauraciju, ponovnu upotrebu u inovativnim aplikacijama; omogućiti lak pristup muzičkim sadržajima, koji omogućava zainteresovanim stranama da koriste i imaju koristi od ovog od ovih podataka; kreiranje digitalnih baza koje je moguće otvoriti za javnost (od virtuelnih poseta do korišćenja za potrebe obrazovanja). Dobar dio planiranih aktivnosti je moguće realizovati uz aktivnije učešće i pristup međunarodnim i nacionalnim fondovima za finansiranje ove vrste djelatnosti.

Sem novih planiranih aktivnosti, u budućće se planira i nastavak dobre prakse i organizacija konferencija, zatim nastavka započetih istraživanja i podsticanje novih iz oblasti: muzičke pedagogije, etnomuzikologije, teorije muzike, istorije muzike.

MEĐUNARODNA SARADNJA

Međunarodne aktivnosti na polju umjetničke saradnje, međunarodna projektna aktivnost, mobilnost istraživača, nastavnika i studenata predstavljaju osnov budućeg programa razvoja Akademije s ciljem bolje međunarodne vidljivosti. Već su u toku aktivnosti koje će biti i nastavljene.

- pripreme, izrade i realizacija međunarodnih programa i Ugovora međunarodne umjetničke, naučne i obrazovne saradnje;
- Priprema i koordinacija umjetničke, naučne i obrazovne saradnje koja se realizuje na osnovu međudržavnih programa saradnje;
- Razvoj i primena programa razmene i mobilnosti studenata i nastavno-istraživačkog kadra;
- Učešće u međunarodnim naučno-istraživačkim i razvojnim projektima iz oblasti nauke, tehnologije i obrazovanja;

U nastupajućem periodu Akademija će intenzivirati međunarodnu saradnju sa renomiranim visokoobrazovnim institucijama iz Italije, Španije, Portugala, Austrije, Poljske, Njemačke, Mađarske, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Kine i SAD. Potrebno je intenziviranje međunarodne projektne aktivnosti u domenu međunarodne saradnje koji podrazumijeva unaprijeđenje administrativne podrške u procesu prijave i realizacije međunarodnih projekata, kao i povećanje broja prijavljenih projekata. Muzička akademija svoje programe može prijaviti u okviru brojnih poziva Evropske komisije kakvi su Creative Europe, Digital Europe Programme, Euratom, Erasmus Plus program, Horizon kao i IPA i drugim programima međunarodne saradnje.

Intenziviranje međunarodne saradnje će se odvijati i kroz aktivno članstvo u međunarodnim strukovnim udruženjima. Od nedavno smo aktivni član AECa i već su u planu susreti i dogovori u vezi potencijanog učešća crnogorske akademije u budućim projektima. Dalje, osnivanje alumni kluba čiji članovi će biti nekadašnji studenti profesori

naše Akademije, a koji su u međuvremenu stekli reputaciju svjetskih umjetnika, izvođača, pedagoga i istraživača omogućit će osmišljanje i prijavljivanje zajedničkih projekata sa institucijama predstavnika alumni i/ili umjetničke i naučne dijaspore.

RESURSI

Muzička akademija od svog osnivanja do danas nije riješila pitanja prostornih kapaciteta za realizaciju nastavnih i drugih aktivnosti. Do preseljenja u nove prostorije, uz umjereni optimizam, potrebno je unaprijediti postojeće uslove. U planu je iznalaženje prostora za održavanje proba hora i orkestra u saradnji sa prijestonicom Cetinje i Rektoratom UCG. Jedna od prostorija biće namijenjena nastavnom kadru kako bi imali prostor u kome mogu obavljati dio svojih obaveza koje prate nastavu. Domaćinski odnos prema prostoru Engleskog poslanstva u kome već godinama radimo, omogućit će da premostimo vrijeme do preseljenja u nekoj optimalnoj atmosferi za rad. U planu je nabavka opreme. Svi sljedeći programi pomoći za nabavku opreme koji se s vremena na vrijeme iniciraju od strane Rektorata će dominantno biti usmjeravani u nabavku opreme neophodne za kvalitetniju realizaciju nastavne, umjetničke i istraživačke djelatnosti. Kroz potencijalne istraživačke i druge programe može se omogućiti nabavka opreme koja će značajno pomoći neke od budućih aktivnosti koje bi Akademija mogla iznijeti na polju digitalizacije.

Za kraj, najznačajnije je pitanje ljudskih resursa. Muzička akademija mora biti prepoznata na Univerzitetu i u široj društvenoj zajednici kao institucija koja već decenijama u neadekvatnim prostornim uslovima, u zemlji koja nema viševjekovnu muzičku tradiciju kakvu poznaje ostatak Evrope, u uslovima koji se mijenjaju ponekad prebrzo i preneglo za jednu djelatnost kakva je umjetnička i muzička, već decenijama na najodgovorniji mogući način daje muzički obrazovane profesionalce koji uspijevaju da odgovore svim profesionalnim zahtjevima koji se pred nas postavljaju. U budućnosti nam ne nedostaje ni ideja, ni volje, ni znanja, nedostaje nam podrške najprije koju treba pružiti mladim

ljudima naročito onima koji stasavaju u deficitarnim muzičkim profilima i profesijama (muzikolozi, etnomuzkolozi, kompozitori, dirigenti, izvođači na instrumentima kojih nema ili gotovo nema u našem obrazovnom muzičkom sistemu), a sve sa ciljem osnaživanja kadrovske baze naše institucije. Kada se uzme u obzir koliko je vremena potrebno da stasa jedan predavač ili istraživač u našem sistemu i to se upari sa trenutnom kadrovskom situacijom na Akademiji, slobodno se može reći da nam je preko potrebno dodatno angažovanje mladih kolega i unapređenje među već angažovanim saradničkim kadrom. Zbog ovoga, a i drugih problema sa kojima se suočavamo u radu, potrebno je i planiram da iniciram izmjene svih dokumenata, pravilnika i odluka u kojima se djelatnost jedne prvenstveno umjetničke akademije limitira zbog neadekvatne prepoznatljivosti osobnosti našeg delovanja pod okriljem univerziteta. Drugi dio odgovornosti ostaje na nama i zbog toga smo u obavezi da unapređujemo našu profesiju, kreiramo ambijent, uslove, projekte u državi i u saradnji sa međunarodnim partnerima koji će omogućiti održivost i budućnost naše branše.

Poštovane kolegice i kolege, drage studentkinje i studenti, biće mi čast da na našem profesionalnom putu svojim primjerom i dajući svoj maksimalni profesionalni i ljudski doprinos pomognem da zajedno budućnost učinimo boljom, timski djelujući sa dokazanim profesionalcima iz našeg kolektiva.

U Cetinju 24.maja 2022

vanr.prof.mr Tatjana Krkeljić

